



# o vjeronauku i zajednici

---

---

## O VJERONAUKU

Razgovarao sam s jednim vjeroučiteljem koji u našem gradu ima prosječno veći broj djece na vjerskoj pouci /kažem prosječno, jer je stvarno taj broj zapanjujuće malen/. On se čudi slabom oduzivu djece na vjeronauk, dječjem neznanju i neodgojenosti, kaže da su nastupila nova vremena i da bi vjeroučitelj danas za uspješno obavljanje vjeronauka morao milijune trošiti na nabavu nastavnih sredstava /film, dijaprojektor, gramofon, magnetofon i slično/ jer da je to jedini način da se djecu pa i odrasle zaokupi vjerskim sadržajima.

Česta je danas pojava da naši vjeroučitelji rado mijenjaju sredstva, ali ne i načine poučavanja, a pogotovu ne mijenjaju sami sebe. Način kojim se najčešće služe jest pružanje informacija o kršćanstvu, bez spoznaja o društvu u kojem će ti informirani kršćani živjeti. Sama je informacija bila bliža spoznaji o društvu i dovoljna kršćanima u vrijeme kršćan-

skog društva, kad je čovjeku bilo naravno biti kršćaninom, kad je živeći okružen kršćanskim moralom i kulturom u društvu učio sve o kršćanskom životu, a na vjeronauku članke vjere. Danas čovjek živi bez ikakvog znanja o kršćanstvu ukoliko to znanje ne potraži na vjeronauku ili ima rijetku sreću da se njegovim roditeljima činilo važnim slati ga na vjersku poduku. Osim bez znanja o kršćanstvu čovjek danas živi i u društvu čiji su nazori prečesto suprotni kršćanskima, pa na vjeronauk dolazi čovjek bezbožničkog društvenog, kulturnog i moralnog odgoja, koji stekne znanje o vjerskim istinama i sa informacijom više živi i dalje u društvu duhovno oblikovan kao što je bio i prije toga; eventualno je uz strah od ovozemaljskih bogova sada dobio još i strah Božji.

Davati vjeronauk danas znači zahvatiti u čitavog čovjeka, u njegovu kulturu, potaknuti u njemu sve ljudske vrijednosti. Tehnička sredstva koja pri tom upotrebljavamo nisu toliko važna - važan je čovjek koji stoji iza njih; on je

najvažnije sredstvo objave, on i njegov život. Jer vjeronauk treba živjeti, što na život obvezuje i vjeroučitelja. Vjeronauk nije škola.

Vjeronaukom se čovjeka ne smije izolirati od društvenih tijekova niti ga izvlačiti iz njih, nego ga valja osloboditi da se u njima postavi kao kršćanin na svim područjima /ne deklarativno, nego stvarno djelatno/.

Mnogi namjesto da kršćanstvo žive idu ga spašavati, a to je zabluda, jer beživotno kršćanstvo nije kršćanstvo ma koliko ga mi "spasavali".

Neki odlaze tako daleko te ne čine ništa i mirno spavaju tvrdeći da je ionako sudbina crkve u malim zajednicama, a sva njezina "pompoznost ionako mora propasti. Može biti da to i jest budućnost Crkve, samo to nije razlogom za mirno spavanje, jer se poslanje kršćana ne svodi samo na stvaranje vanjskog oblika Crkve, a još manje na spavanje i čekanje neka "Duh Sveti čini svoje".

Mnogima je kriv i politički trenutak i štošta drugo /kao da su prva tri stoljeća kršćanstva imala idealne političke uvjete!/, samo oni sami nisu krivi.

Postoje i zabrinuti, koji se iskreno pitaju što im je činiti; postoje oni koji marljivo pripremaju stručne sastanke o katehezi, te danas imamo i literaturu s tih skupova, ali ploda ima sve manje. Kad kažem plod, mislim na čovjeka koji navješćuje radosnu vijest, koji je sol u bljutavilu, na ljude na kojima se vidi da su Kristovi učenici po tome kako se ljube među sobom.

Ako vjeronauk nije samo informacija o kršćanskoj vjeri, pouka, nego stvaranje novog čovjeka /recimo tako, obraćenje krštenih/, onda je manje važno da li imamo kao nastavno pomagalo samo knjižicu "Snagom Duha" ili skupa suvremena audio-vizuelna nastavna sredstva. Mnogo je važnije posjedovati svijest o

moranju, pa skupljene ljude na vjeronauku učiti da već odmalena postanu stvarna zajednica životne vjere, da zajednički žive i suosjećaju svoje male poteškoće i svoje male radosti, da se poznaju, da se postavljaju tako i prema ostalima u kršćanskoj otvorenosti, da ne nose svijetu svojeg Boga nego mu otkrivaju njegovog nepoznatog, da ih se nauči biti kršćanima danas i ovdje i da nauče pitati se "što to znači?" kada znak vremena zapomaže negdje, te da im se povjeri samostalno djelovanje unutar crkve kako bi prema onom što sami čine mogli razviti zreli osjećaj odgovornosti.

Mnogi vjeroučitelji naučavaju o tome kako treba biti kršćanin na djelu. No, u često vrlo vatrenim predavanjima s tom tematikom ne može se gotovo nikad otkriti što to znači u konkretnom vremenu, sada i ovdje, kada i gdje mi živimo. Velike se riječi doživljavaju emocionalno kao nešto nebesko, sjajno i tajnovito, i poslije takvog predavanja obično odlazimo kući smireni i sretni - namjesto da razotkrijemo, raskrabuljimo, sveti i nepoznati nam izričaj i bez preosjećajnog zanošenja logički i hladno dozvolimo da on, zapravo, razotkrije nas same /npr. "Mir s tobom" ili bilo koja riječ iz kanona/. Vrlo je neodgovorno govoriti o općenitim dužnostima kršćana bez njihove primjene na današnjicu i bez pojašnjenja o značenju govorenih izričaja.

## O ZAJEDNICI

Postoji zajednica kršćana i kršćanska zajednica što znači da se kršćani mogu okupljati oko bilo kakve djelatnosti a da pri toj djelatnosti nisu životna zajednica vjere /to je zajednica kršćana/, te da se kršćani mogu okupljati u životnu, usudujem se reći, sakramentalnu zajednicu u ime Kristovo /to je kršćan-

ska zajednica/. Zajednica kršćana može se okupljati taman i oko teologije i vjeronauka a da ne bude nužno kršćanska zajednica.

Kršćanska zajednica vjeru živi, ona živi Evandelje, a predavanja služe da taj život prodube i da nam pomognu navještanju vjere, dakle, imaju podređen položaj, možemo reći, drugorazredan u odnosu prema življenju vjere.

Živjeti vjeru je teško. To se može kod svijesti da kršćanin nema što izgubiti kada se daruje drugima do li svoj egoizam. To je moguće kod prave slobode djece Božje. Poznato je kako je čovjek manje slobodan što više posjeduje, ali ne zbog posjeda nego zato što se boji gubitka sigurnosti koju posjed pruža /ne smije npr. reći lisici da je lisica ni vuku da je vuk, i boji se ustati u obranu svoga poniženog brata i pomoći mu da ne izgubi svoj posjed, svoju sigurnost/. Njegov mu posjed postaje bog - a mi kršćani imamo samo jednog Boga, Krista rassetoga na vjetrometini bez oslonaca, koji nam daje primjer. Živjeti u slobodi djece Božje ne znači ne imati ništa nego biti slobodan prema onom što imaš.

Sloboda djece Božje sloboda je od sigurnosti i zaleđa.

Treba dobro paziti da od Crkve ne napravimo kršćansku zajednicu sigurnosti, jer i ona tada postaje krivi bog.

Kršćanska zajednica je nada za svijet, i ako to ne vide niti njezini članovi a kamoli svijet, onda ona nije kršćanska zajednica.

Što bi se izvorno moralo vidjeti u kršćanskoj zajednici? U nju ulaze obraćeni, a obraćenje znači okretanje od sebe lošega k sebi boljem i traje čitav život. Obraćamo se u svakoj izazovnoj prigodi kad od više mogućnosti izaberemo kršćansku, odnosno kad žrtvujemo svoje vrijeme, komoditet, sigurnost i sebe za čovjeka, jer "što ste učinili i najmanjem

od moje braće, meni ste učinili" - i svako služenje Bogu jest, zapravo, služenje čovjeku. "Kada moliš i kada si u najdubljem zanosu sjedinjenja s Bogom, ako te netko potapše po ramenu i zamoli te samo čašu vode, ne izideš li iz zanosu i ne doneseš li mu vode, čitav je tvoj zanos lažan" govori jedan sveti pisac.

Jedan je mladi riječki vjeroučitelj započeo ove godine vjersku pouku s nekoliko srednjoškolaca. Nakon par sastanaka došao je jedan novi srednjoškolac i upitao za dozvolu da i on može dolaziti na sastanke te zajednice. Vjeroučitelj želi srednjoškolce koji su se već pomalo počeli osjećati zajednicom, isprovocirati i potaknuti na samostalno govorenje o kršćanskom zajedništvu, te im namjerno postavlja krivo pitanje: "Hoćemo li prihvatiti ovoga koji je došao među nas?"

Ova je rečenica suvišna u kršćanskoj zajednici, ali ona otvara put u razmišljanje o temelju i biti zajednice i može postati temom čitavog niza predavanja i razgovora.

Od odgovora na tu rečenicu zavisi da li je kršćanska zajednica opća, katolička Crkva u malom ili je to sekta. Ako se kršćanska zajednica zatvori u sebe, ona služi samo sebi, a ne čovjeku. Ona ne služi Bogu. Ona ne navješta evandelje, jer njezini zidovi odbijaju onoga koji želi doći među njih. Ona dakle nije kršćanska zajednica.

Postoji među nekim svećenicima i staleška zatvorenost, izražena u hijerarhijskoj podjeli članaka kršćanske zajednice, kada činjenica da li je netko klerik ili laik služi kao opći kriterij za vrednovanje osobe. I zatvorenost u stalež zatvorenost je prema čovjeku, ili još bolje od čovjeka, a kršćanska je zajednica skupa sa svećenicima skup kršćana koji žive u otvorenosti prema čovjeku "...i nema ničega uistinu ljudskog a da ne bi našlo odjeka u srcu Kristovih učenika" -

kaže koncilski dokument "Radost i nada".

Bit otvorenosti kršćanske zajednice najzornije je izražena u Evandelju u zgodu kad su apostoli vidjeli da neki čovjek ozdravlja ljude i otišli su Kristu žaleći se i tražeći da Krist zabrani ozdravljanje tom čovjeku, a Krist im reče: "Ne čini

li dobro? Ako čini dobro, čini uz blagoslov Oca mojega". Mi kršćani nemamo monopol na dobro. Dobro postoji kao i zlo, samostalno, i skloni smo jednom i drugom, a svaki onaj koji čini dobro mora imati našu podršku ma tko bio, jer svojim dobrim djelom približuje svijetu kraljevstvo nebesko.

D. D.